

τερα, για την ικανοποίηση τοπικών συλλογικών ή κοινωνικών αναγκών, οι Ο.Τ.Α. δεν καταφεύγουν μόνο στην ίδρυση και λειτουργία αμιγών ή μικτών επιχειρήσεων, αλλά συχνά χρησιμοποιούν και άλλους μηχανισμούς, όπως η παραχώρηση δημόσιας υπηρεσίας και οι προγραμματικές συμβάσεις.

Τίθεται στη συνέχεια το θέμα εάν οι δημοτικές επιχειρήσεις αποκτούν την εμπορική ιδιότητα και παρατίθεται η αντιφατική σχετική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Αρείου Πάγου. Γίνεται ανάλυση του Ν. 2459/1997, ο οποίος κατήργησε μία σειρά φορολογικών απαλλαγών από τις δημοτικές επιχειρήσεις και των λόγων που επέβαλαν την ρύθμιση αυτή.

Τέλος, εξετάζονται οι δημοτικές επιχειρήσεις στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ιδιαίτερα το άρθρο 9 Συνθήκης, κατ' επιταγήν του οποίου οι κανόνες της Συνθήκης σχετικά με τον ανταγωνισμό εφαρμόζονται και στις δημοτικές επιχειρήσεις, και, το οποίο εξασφαλίζει την δυνατότητα κοινοτικής παρέμβασης και ελέγχου στη δραστηριότητα των δημοσίων-δημοτικών επιχειρήσεων.

Η εργασία, ιδιαίτερα πρωτότυπη, εξαντλεί την υπάρχουσα βιβλιογραφία, την οποία εξ άλλης πλευράς εμπλουτίζει σε σημαντικό βαθμό και διακρίνεται για την κριτική προσέγγιση των θεμάτων, το μεγάλο εύρος των ερευνηθέντων ζητημάτων και το γλαφυρό ύφος του κειμένου.

Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Η τρέχουσα επικαιρότητα

Νέο σύστημα ελέγχων Δήμων και Νομαρχιών Θέσπιση πόρων υπέρ Ν.Α.

Κοινοτόμες εισηγήσεις περιλαμβάνει σχέδιο νόμου, το οποίο καταρτίζει ο Υπουργός Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Αλ. Παπαδόπουλος, για ένα νέο σύστημα ελέγχου των Δήμων και των Κοινοτήτων, πλέον ευέλικτο, λυσιτελές και αντικειμενικό.

Όπως ανακοινώθη στην Διαρκή Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής προβλέπεται να συσταθεί Σώμα Επιθεωρητών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού, οι οποίοι θα διενεργούν τακτικούς και έκτακτους ελέγχους στους Δήμους και στις Νομαρχίες.

Ακόμη, προβλέπεται να μειωθεί ο αριθμός των αναθέσεων έργων των ΟΤΑ απ' ευθείας από τους Δημάρχους και να απαγορευθεί η κατάτμηση έργων και πιστώσεων, ενώ η αυτεπιστασία θα επιτρέπεται μόνον για έργα συντήρησης και επισκευών προϋπολογισμού μέχρι είκοσι εκατομμ. δραχμών.

Με άλλες διατάξεις του σχεδίου νόμου, το οποίο αναμένεται να ψηφισθεί εντός του τρέχοντος έτους, προβλέπεται η καθιέρωση λογιστικών βιβλίων Γ' κατηγορίας στους Δήμους άνω των 10.000 κατοίκων από 1/1/1999, ενώ ανάλογα βιβλία θα τηρούνται και από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, αλλά από 1/1/2000.

Τέλος, με άλλες ρυθμίσεις προβλέπεται η κατανομή ποσού 127.000.000.000 δραχμ. στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις κατά το έτος 1999, η κατάργηση της Τριμερούς Επιτροπής Ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων των Δημοτικών και Νομαρχιακών Συμβουλίων και η μεταβίβαση της σχετικής αρμοδιότητας στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας κ.ά..

A.

Θεωρίες εδαφικής ολοκλήρωσης Ιστορική ανασκόπηση: η περίοδος του Μεσοπολέμου

Της κ. **Μαίρης ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΙΔΟΥ-ΑΡΑΧΩΒΙΤΟΥ**

M. Phil. Sussex Univ.

Επιστημ. Συνεργ. Εθν. Σχ. Δημόσιας Διοίκησης

Ο Διεθνής χώρος κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου

Κατά την περίοδο αυτή η παγκόσμια Κοινότητα γνώρισε μία έντονη οικονομική κρίση και ύφεση, που σφράγισε βαθειά την ιδεολογία, ψυχολογία και κοινωνική συμπεριφορά του Δυτικού κόσμου. Η κατάσταση αυτή υπήρξε πρόσφορη για την ανάδειξη και κυριαρχία εθνικιστικών κινήματων και ολοκληρωτικών καθεστώτων σε Χώρες της Κεντρικής, Ανατολικής και Νότιας Ευρώπης. Στις Χώρες αυτές ο ανορθολογισμός, η κρατική προπαγάνδα, η λογοκρισία του τύπου και της ελεύθερης έκφρασης, το χαμηλό ηθικό του λαού και η καταπίεση οδήγησαν Χώρες του Δυτικού κόσμου ν' ακολουθήσουν πολιτικές προστατευτισμού και στην αναζήτηση μεγαλύτερης οικονομικής αυτόρκειας. Γενικά, θα μπορούσε να πει κανείς, ότι κατά την περίοδο αυτή οι οικονομικές συναλλαγές μεταξύ των Κρατών σταμάτησαν ή μειώθηκαν σημαντικά και οι διαγραφόμενες τάσεις ήταν για περισσότερη εθνική οικονομική αυτόρθεια, εσωστρέφεια και ενίσχυση του εθνικιστικού φρονήματος.

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί, ότι η εποχή του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και η οικονομική κρίση της μεσοπολεμικής περιόδου συμπίπτει με την περίοδο κάμψης του τρίτου μεγάλου κύκλου του Kondratieff που διήρκεσε μέχρι και τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο¹. Όσο δε για την κοινωνικο-οικονομική διάρθρωση και οργάνωση

---

1. Για λεπτομερέστερη ανάλυση των διαδοχικών φάσεων, της διάρκειας και των χρονικών περιόδων των μεγάλων οικονομικών κύκλων του Nikolai D. Kondratieff, βλ. Samuelson, R.J. (1978), *The Long Waves in Economic Life, Economic Impact*, A. *Quarterly Review of World Economics*, No. 26, pp. 60-64 και N.H. Mager (1987), *The Kondratieff Waves*, Praeger. Βλ. επίσης C. Freeman (1983), *Long Waves in the World Economy*, και: Elias H. Tuma (1971), «Οικονομική μεταβολή, διακυμάνσεις και πολιτική», *Ευρωπαϊκή Οικονομική Ιστορία: Από το 10ο αιώνα ως σήμερα*, τόμ. Β', μετ. Μ.Π. Χατζηπροκοπίου, σελ. 694-708.

του χώρου, οι τάσεις αστυφιλίας και εκβιομηχάνισης παρέμεναν το κυρίαρχο μοντέλο και η λειτουργική ολοκλήρωση του χώρου συντελείτο σε όλα τα πεδία.

Μέσα από τις συνθήκες αυτές και ως αντίδραση στην εξάπλωση του αστικο-βιομηχανικού προτύπου ανάπτυξης εμφανίστηκαν και αναπτύχθηκαν κινήματα και θεωρητικές σχολές, που εξέφραζαν και υποστήριζαν διαδικασίες εδαφικής ολοκλήρωσης και περιφερειακής αυτονομίας (regionalism). Θα πρέπει, όμως, να τονίσουμε εδώ, ότι τα ρεύματα και κινήματα αυτά παρέμειναν θεωρητικές υποθέσεις και προτάσεις και περιορίστηκαν σε μεμονωμένα πειραματικά προγράμματα σχεδιασμού του χώρου. Δεν έγιναν, όμως, ευρύτερα αποδεκτά και δεν εφαρμόστηκαν από την πολιτική ηγεσία. Περιορίστηκαν στους ακαδημαϊκούς κύκλους και απετέλεσαν γόνιμο και πολύτιμο υλικό για συζήτηση και πειραματισμό μεταξύ κοινωνικών γεωγράφων, κοινωνιολόγων και πολιτικών επιστημόνων της εποχής. Παρ' όλα αυτά, ο πλούσιος αυτός προβληματισμός και η αντιμετώπιση του περιφερειακού προβλήματος και της οργάνωσης του χώρου από μία ομάδα επιστημόνων και προγραμματιστών επηρέασε βαθειά το γνωστικό αντικείμενο της περιφερειακής επιστήμης και άφησε πλούσια πνευματική κληρονομιά για τις επόμενες γενιές επιστημόνων και περιφερειολόγων².

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να ανατρέξουμε στην ιστορική ανάλυση του Stoehr, ο οποίος ισχυρίζεται, ότι ανάλογα με το κυρίαρχο ιδεολογικο-πολιτικό εποικοδόμημα και την αντίστοιχη τεχνολογική και κοινωνικο-οικονομική υποδομή, που επικρατεί σε μία συγκεκριμένη ιστορική περίοδο, έχουμε και το αντίστοιχο θεωρητικό αναπτυξιακό μοντέλο³. Το προτεινόμενο αυτό μοντέλο μπορεί να μην είναι απαραίτητα εφαρμοστέο και ευρύτερα αποδεκτό από τις εκάστοτε πολιτικές ηγεσίες και κέντρα λήψης αποφάσεων, αποτελεί όμως ιδεολογικό προϊόν της εκάστοτε επιστημονικής και πνευματικής Κοινότητας και εκφράζει κοινωνικές ανάγκες, προβληματισμούς και αναζητήσεις για ανεύρεση λύσεων σε κοινωνικές συγκρούσεις και δυσλειτουργίες του κυρίαρχου κοινωνικού και οικονομικού συστήματος.

Για να επιστρέψουμε τώρα στην ιστορική ανάλυση της εποχής του Μεσοπολέμου, θεωρούμε σκόπιμο να αναφέρουμε τα κυριότερα γεγονότα και εξελίξεις που σημάδεψαν τόσο τις Χώρες της Ευρώπης, όσο και της Βόρειας Αμερικής γιατί την εποχή εκείνη οι Χώρες αυτές αποτελούσαν το λίκνο και το πνευματικό πλαίσιο μέσα στο οποίο διαμορφώνονταν και διαπλάθονταν όλα τα ρεύματα, οι θεωρίες και οι προβληματισμοί σχετικά με την οικονομική, κοινωνική και πολιτική οργάνωση του χώρου.

Κατά την περίοδο, λοιπόν, του Α' Παγκοσμίου Πολέμου οι περισσότερες οικονομικές δραστηριότητες περιήλθαν στον κρατικό έλεγχο. Η οικονομία ήταν κεντρικά σχεδιασμένη από την κρατική εξουσία με σκοπό να διοχετευτούν οι εθνικοί πόροι και

2. Βλ. John Friedmann and Clyde Weaver, (1979), *Territory and Function: The Evolution of Regional Planning*, pp 1-7.

3. Βλ. Walter B. Stoehr, (1981), «Development from Below: The Bottom-Up and Periphery - Inward Development Paradigm», *Development from Above or Below?*, pp 47-61.

Πάντειον Παν. Κοιν. και Πολ. Επιστ.

ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βασιλική ΜΑΛΙΝΔΡΕΤΟΥ

Επικ. Καθηγ. Τμήμ. Δημόσιας Διοίκησης

Χρηματοδότηση
των ΔΕΚΟ:
Διοίκηση
Ολικής Ποιότητας

Αριθμ. 19/1998

Αθήναι

Ο.Α.Ε.Δ. - ΠΑΝΤΕΙΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ Κ.Π.Ε. ΑΘΗΝΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ
ΕΠΙΜΟΡΦΟΤΟΥ ΣΤΙΣ
ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙ Η
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ
ΤΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Επιστημονικός Υπεύθυνος

Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ.

ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ, 1993

ο πλούτος προς εξυπηρέτηση των πολεμικών αναγκών. Θα μπορούσε κανείς, να περιγράψει το κυρίαρχο πολιτικο-οικονομικό σύστημα με τον όρο «πολεμικός σοσιαλισμός» (war socialism). Η εμπιστοσύνη στην ελεύθερη οικονομία και στον ιδιωτικό καπιταλισμό κατέρρευσε. Η πίστη και η επιδίωξη του κέρδους περιέπεσε σε δυσμένεια. Το εξαγωγικό εμπόριο περιήλθε στον πλήρη έλεγχο του κράτους και απετέλεσε κρατικό μονοπώλιο. Στην Γερμανία η οργάνωση και ο έλεγχος της παραγωγικής διαδικασίας περιήλθε στα χέρια των «πολεμικών εταιριών» (War Companies) και των μεγάλων τράστ. Στην Γαλλία είχαμε «consortia» βιομηχάνων και στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην Βρετανία Πολεμικά Βιομηχανικά Συμβούλια (War Industries Boards). Οι πολεμικές εταιρίες αποτελούσαν μία μέση λύση μεταξύ ιδιωτικών επιχειρήσεων και μίας σοσιαλιστικής γραφειοκρατικής δομής. Ήδη από το 1916, όλες οι Κυβερνήσεις εγκαθίδρυσαν ένα σύστημα Συμβουλίων, Γραφείων και Επιτροπών για να συντονίσουν τις πολεμικές ενέργειές τους.

Ελέχθη και προηγουμένως, ότι η ελευθερία λόγου και σκέψης χάθηκε και εντάθηκε η προπαγάνδα και η λογοκρισία σε όλα τα μέσα επικοινωνίας και έκφρασης. Ήταν τέτοιος ο ανορθολογισμός που επικράτησε στην ψυχοσύνθεση των ανθρώπων, που, όταν τελείωσε ο πόλεμος, το 1919, η φοβία εξακολούθησε ν' αποτελεί σημείο αναφοράς για τους περισσότερους Ευρωπαίους, ενώ το πολιτικό κλίμα που επικρατούσε

στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής χαρακτηρίζοταν από αισθήματα απομονωτισμού και δυσαρέσκειας για την κατάσταση που επικρατούσε στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Μετά το τέλος του πολέμου έχομε την δημιουργία πολλών νέων ανεξάρτητων κρατών στην Βόρεια και Κεντρική Ευρώπη: όπως Δημοκρατία της Γερμανίας, Αυστρία, Ουγγαρία, Πολωνία, Τσεχοσλοβακία, Γιουγκοσλαβία, Εσθονία, Λιθουανία και Λατβία⁴. Στην δε νοτιο-ανατολική Ευρώπη έχομε τα νέα ανεξάρτητα κράτη, που κέρδισαν την ανεξαρτησία τους πριν από το 1914, όπως είναι η Ρουμανία, Βουλγαρία, και Αλβανία.

Τα κράτη αυτά εισήγαγαν δημοκρατικές ιδέες και θεσμούς στο σύστημα διακυβέρνησής τους, επί πλέον δε εφήρμοσαν πολιτικές προστατευτισμού για να στηρίξουν την εθνική νηπιακή βιομηχανία τους. Τα νέα αυτά εθνικά σύνορα δημιούργησαν πρόσθετες δυσκολίες συναλλαγής και επικοινωνίας στον Ευρωπαϊκό χώρο με αποτέλεσμα τα προϊόντα να κυκλοφορούν με δυσκολία μεταξύ εθνικών αγορών.

Λέγεται, ότι ενώ το 1913 η Ευρώπη είχε 6.000 μίλια συνόρων, μετά τον πόλεμο αυτά έγιναν 10.000 μίλια. Από καθαρά οικονομική σκοπιά, ο διαμελισμός και κατακερματισμός της Ανατολικής Ευρώπης σε πολλά ανεξάρτητα κράτη θεωρήθηκε ατυχές γεγονός, διότι τα κράτη αυτά εξακολούθησαν να μαστίζονται από σχετική φτώχεια, αντιδραστικές ηγεσίες, οικονομικές δυσκαμψίες και δυσλειτουργίες λόγω των προστατευτικών δασμών τους και της έλλειψης παράδοσης σε δημοκρατικές και διοικητικές διαδικασίες και θεσμούς, που, στο τέλος, οδήγησαν αυτές τις Χώρες στον φασισμό⁵. Γενικά, οι Χώρες ανατολικά της Γαλλίας και Ιταλίας ευρίσκονταν σε κατάσταση χάους.

Η έκβαση του πολέμου υπήρξε αναμφίβολα νίκη για την δημοκρατία, αλλά ήταν μία Πύρρειος νίκη γιατί δεν πρόσφερε λύσεις σε βασικά ζητήματα και προβλήματα της εποχής εκείνης, όπως ο εκσυγχρονισμός της πολιτικής και κοινωνικής ζωής, η εκβιομηχάνιση, ο εθνικισμός, η οικονομική σταθερότητα και η διεθνής ασφάλεια.

Κατά την περίοδο, που ακολούθησε τον Πόλεμο η απογοήτευση του κόσμου ήταν διάχυτη. Το αίσθημα εμπιστοσύνης μετατράπησε σε απογοήτευση και η ελπίδα σε φόβο. Την περίοδο του μεσοπολέμου η Ευρώπη γνώρισε μία άνευ προηγουμένου οικονομική ύφεση, που ανεστάλη μόνον για ένα μικρό διάστημα, 1912-1929, όταν οι ελπίδες για ανάκαμψη και περισσότερη δημοκρατία διαγράφηκαν στον ορίζοντα. Για άλλη μία φορά η ιδεολογία της ιδιωτικής επιχείρησης και της ελεύθερης αγοράς άρχισε να εδραιώνεται στα μάτια του κόσμου και οι διαδικασίες για την ολοκλήρωση της εκβιομηχάνισης και αστικοποίησης επαναδραστηριοποιήθηκαν, η παγκόσμιος παρα-

4. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. *The Economic and Social Impact of the War*, και *The Great Depression: Collapse of the World Economy*, στο: *A History of the Modern World Since 1815*, (1979), των R.R. Palmer and Joel Colton, 4th Edition, Ne York, pp. 749-762 και 839-845.

5. Τα νέα αυτά κράτη απεκλήθησαν «ατύχημα του πολέμου», βλ. *A History of the Modern World Since 1815*, ως ανωτέρω, σελ. 818-819.

γωγή και το διεθνές εμπόριο γνώρισαν άνθιση. Παρ' όλα αυτά η ανάκαμψη αυτή υπήρξε πρόσκαιρη και η οικονομική επέκταση που ακολούθησε ευάλωτη, σταμάτησε δε απότομα με την μεγάλη οικονομική κρίση και το crash του χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης το 1929.

Η κρίση αυτή, παρ' όλο που ήταν χρηματιστηριακή και νομισματική, συμπαρέσυρε στην πτώση της και τις υπόλοιπες οικονομικές δραστηριότητες και έτσι έχομε έναν ανατροφοδοτούμενο φαύλο κύκλο με την πτώση της παγκόσμιας παραγωγής, του διεθνούς εμπορίου, την αύξηση της ανεργίας, υποτίμησης των εθνικών νομισμάτων και χάους στις διεθνείς νομισματικές συναλλαγές. Τα φαινόμενα αυτά οδήγησαν για άλλη μία φορά την παγκόσμια Κοινότητα σε πολιτικές προστατευτισμού, εθνικισμού και μεγαλύτερης αυτάρκειας. Το εμπόριο έγινε διμερές, η εμπιστοσύνη στους μηχανισμούς της αγοράς κατέρρευσε και έχομε μία επιστροφή, εντονότερη αυτή την φορά, στον κεντρικό σχεδιασμό και ρυθμιστικό ρόλο της κεντρικής διοίκησης.

Σε Χώρες, όπως οι ΗΠΑ, Βρεταννία και Γαλλία έχομε την άνοδο της Δημοκρατίας και του Κράτους Πρόνοιας. Σε Χώρες όπως η Γερμανία, Ιταλία καθώς και Χώρες της Νότιας και Ανατολικής Ευρώπης έχομε την άνοδο του «πολεμικού φασισμού». Στις ΗΠΑ, η οικονομική κρίση αντιμετωπίστηκε με την πολιτική του «New Deal» του Fr. Roosevelt, την οποία εξέφραζε μία δέσμη μέτρων πολιτικών, που επεδίωκε την εθνική ανασυγκρότηση και ανόρθωση και εμπεριείχε εκτεταμένες νομοθετικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις. Η πολιτική αυτή αποσκοπούσε στην οικονομική βοήθεια προς τους ανέργους, σε μεγάλα προγράμματα δημοσίων έργων για την δημιουργία θέσεων απασχόλησης και στην δημιουργία θεσμών και οργανισμών, όπως η National Recovery Administration (NRA) για την θεσμοποίηση κωδίκων για την πάταξη του αθέμιτου ανταγωνισμού. Η πολιτική αυτή διαπνέετο από την θεωρία του J.M. Keynes περί της αναγκαιότητας δημοσιονομικών ελλειμμάτων για επενδυτικές δαπάνες και την επίτευξη πλήρους απασχόλησης (deficit financing)⁶.

Τελικά, οι ΗΠΑ, κατ' εξοχή μη παρεμβατικό κράτος, έγιναν την εποχή του Roosevelt κράτος πρόνοιας με ιδιαίτερα ενισχυμένους σωματειακούς θεσμούς και οργανώσεις. Ο Roosevelt δημιούργησε μία τεράστια διοικητική γραφειοκρατική δομή, δαπανηρή και δυσλειτουργική. Ο ρόλος του κράτους κατέστη παρεμβατικός και ρυθμιστικός. Οι πολιτικές και τα μέτρα που πήραν οι Κυβερνήσεις της Βρεταννίας και της Γαλλίας για ν' αντιμετωπίσουν την οικονομική κρίση ήταν παρόμοιες με αυτές των ΗΠΑ. Η πολιτική του «New Deal» εφαρμόστηκε έτσι και στην Ευρώπη.

Επάνω στο ίδιο θέμα και ακολουθώντας παρόμοια με τον Stoehr ιστορική διαλεκτική ανάλυση, η S. Lebreton επιχειρεί να ερμηνεύσει τις επιπτώσεις, που είχαν οι

---

6. Παράβ. την κατά το έτος 1933 μ.Χ. προσπάθεια περιφερειακής ανάπτυξης με την σύσταση στις ΗΠΑ της Tennessee Valley Authority. Βλ. και Κ. ΓΕ. Αθανασόπουλος, (1984), *Νομοθεσία Περιφερειακής Ανάπτυξης, τ. Δ', 1984, σελ. 9 επόμ.*

τρεις μεγάλες «οικονομικές κρίσεις» του καπιταλιστικού συστήματος κατά τις περιόδους 1873-1896, 1921-1935 και 1973 μέχρι τις ημέρες μας, στις διοικητικές μεταρρυθμίσεις για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, που εφαρμόστηκαν στην Γαλλία κατά τις αντίστοιχες αυτές περιόδους.

Σύμφωνα με την ανάλυση της Lebreton, κατά την περίοδο της δεύτερης οικονομικής κρίσης του μεσοπολέμου, 1921-1935, η διοικητική διάρθρωση και αρμοδιότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης παραμένουν οι ίδιες. Απλώς, όπως και στα υπόλοιπα Δυτικά Κράτη, ΗΠΑ, Βρετανία και Γερμανία, η εξουσία και η παρέμβαση της Κρατικής Διοίκησης αυξάνει. Στην περίπτωση αυτή έχουμε αποδιάθρωση και αναδιάθρωση του παραγωγικού ιστού τόσο στον εθνικό, όσο και στον διεθνή χώρο. Οι αντιθέσεις στην διαδικασία συσσώρευσης κεφαλαίου αντιμετωπίζονται πλέον με αναμόρφωση του ρόλου του Κράτους. Αυτό αναλαμβάνει πλέον σαφώς ρυθμιστικό ρόλο στην εθνική οικονομία, γεγονός που στην πολιτική οικονομία εκφράζεται με τον όρο «κρατικός μονοπωλιακός καπιταλισμός». Το εργαλείο για την άσκηση αυτού είναι ο «προγραμματισμός», πρακτική που στην Γαλλία λαμβάνει τεράστιες διαστάσεις και αίγλη και εξελίσσεται πλέον σε επιστήμη⁷.

Η οικονομική κρίση που επακολούθησε τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο έφερε σοβαρή ανεργία στην Ιταλία και στην Γερμανία και έναν υπερπληθωισμό, που ασφαλώς συνέβαλε στην άνοδο του σωματειακού κράτους στην Ιταλία, του εθνικοσοσιαλιστικού κράτους στην Γερμανία και της αναζωπύρωσης του μιλιταρισμού στην Ιαπωνία, η δε Βρετανία γνώρισε μία άνευ προηγουμένου οικονομική κρίση και ανεργία.

Γενικά κατά την δεκαετία του 1930 μόνον 10 κράτη στην Ευρώπη είχαν δημοκρατικά κοινοβουλευτικά πολιτεύματα. Αντιθέτως, στην Ανατολική και Νότια Ευρώπη επικράτησαν ολοκληρωτικά καθεστώτα.

Αυτό ήταν λοιπόν το κυρίαρχο ιδεολογικό, πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο στην Ευρώπη και στην Αμερική την περίοδο του Μεσοπολέμου και αυτό ήταν το σημείο αναφοράς, προβληματισμού και ερεθισμού για τους θεωρητικούς της περιφερειακής επιστήμης, τους πολιτικούς επιστήμονες, τους κοινωνικούς γεωγράφους και κοινωνιολόγους της εποχής εκείνης, οι οποίοι, σύμφωνα με τις υποθέσεις του θεωρητικού μοντέλου του Stoehr για την ιστορική διαλεκτική ανάλυση και ερμηνεία της εξέλιξης του γνωστικού αντικειμένου της περιφερειακής επιστήμης, δημιούργησαν κινήματα και σχολές που υποστήριζαν διαδικασίες εδαφικής ολοκλήρωσης, περιφερειακής αυτονομίας και ολοκληρωμένου σχεδιασμού⁸.

---

7. Βλ. *A History of the Modern World Since 1815*, ό.π. σελ. 847-850.

8. *W.B. Stoehr, In search of a Theory of Development «From Below»: Some Historical Parallels, Development from Above or Below?*, ό.π., σελ. 47-61.